

## Nr 745

Av fru **Segerstedt Wiberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till brottsbalk.*

I förslaget till brottsbalk har upptagits vissa regler avseende brott mot rikets säkerhet, i huvudsak oförändrade i förhållande till gällande rätt. Här skall erinras om bestämmelserna i 19 kap. 7 § om obehörig befattning med hemlig uppgift och vårdslöshet med hemlig uppgift. Enligt detta lagrum skall den straffas, som obehörigen röjer uppgift rörande försvarsverk, vapen, förråd, import, export eller förhållanden i övrigt, vilkas uppenbarande för främmande makt kan medföra men för rikets försvar eller för folkförsörjningen vid krig eller av krig föranledda, utomordentliga förhållanden eller eljest för rikets säkerhet. För att straff sålunda skall utgå för obehörig befattning med hemlig uppgift torde krävas att vederbörande insett uppgiftens hemliga natur och förstått att dess uppenbarande kunde ha sådana skadliga verkningar som ovan angivits. För straff för vårdslöshet med hemlig uppgift räcker däremot att vederbörande visat grov oaktsamhet vid befordran av sådan hemlig uppgift varom nu är fråga.

För den händelse riket är i krig kan enligt 22 kap. 1 § i förslaget den, som förråder krigsfolk eller andra, som är verksamma för försvaret av riket, eller förråder befästning, krigsmateriel, fabrik, förråd, kraftanläggning, trafikled, fartyg eller annat av betydelse för försvaret eller folkförsörjningen under vissa omständigheter straffas för landsförräderi eller för landssvek.

Dessa brott kan enligt tryckfrihetsförordningen också begås såsom tryckfrihetsbrott.

De ovan återgivna straffbestämmelserna synes kunna bli till hinder för de strävanden för ökad medborgerlig upplysning under beredskap och krig för vilka beredskapsnämnden för psykologiskt försvar i syfte att stärka landets motståndskraft arbetar. I ett förslag till anvisningar för publicering under krig har nämnden anfört en rad exempel på att publicering av i och för sig hemliga uppgifter rörande försvarsförhållanden är önskvärda i syfte att i krig underbygga allmänhetens motståndsvilja. Ansvaret att avgöra vad som för sådant ändamål skall offentliggöras i tidningarna ligger emellertid enligt svensk tryckfrihetsrätt på ansvarige utgivaren. Denne ställs här inför ytterst vanskliga beslut, som ofta måste fattas under många gånger svåra förhållanden. Mycket lätt kan han därvid göra sig skyldig till felbedömningar, som kanske kan få allvarliga konsekvenser. Visserligen kan han från vissa myndigheter, som organiseras i krigstid, få hjälp vid bedömningar av

detta slag. Även om han följt erhållna råd men trots detta gjort ett misstag, faller likväl ansvaret härför på honom.

De nuvarande reglerna måste leda till att ansvarige utgivaren för att trygga sig själv måste bli ytterst ovillig att under krig eller beredskap medverka till publicering av andra uppgifter som rör landets försvarsförhållanden än sådana som officiellt släppes ut för publicering, enär han eljest kan riskera att bestraffas enligt de ovan citerade lagrummen. Det kan sålunda ifrågasättas om det med de föreslagna straffbestämmelserna över huvud blir möjligt att föra den mera aktiva nyhetspolitik, som beredskapsnämnden anser så betydelsefull för att i ett beträngt läge bekämpa ryktes-spridning, defaitism och upprätthålla en levande försvarsvilja.

Det skulle vara värdefullt, ur nu angivna synpunkter, om vid riksdagsbehandling de fall av intressekollision, som här berörts, kunde upptagas till behandling. Motivuttalanden på de punkter, som här angivits, skulle måhända kunna leda till strafffrihet i de fall, då en ansvarig utgivare i syfte att ge en riktig försvarsupplysning förbrutit sig mot de angivna straffbestämmelsernas bokstav, och sålunda vara till fyllest.

Det hemställas,

att riksdagen vid behandling av förslaget till brottsbalk ville beakta vad ovan anförts.

Stockholm den 17 oktober 1962

*Ingrid Segerstedt Wiberg*

---